

מסורת הש"ס

- (א) [זכורות כו. ע"ש]
(ב) [שבת סד: קמ"ז ע"י יב]
(ג) שבת סה. קמ"ז: (ד) [ז"ל
אלעזר]. (ה) [ז"ל אלעזר].
(ו) [מי שהרש"א] (ז) והסת
מיירי בגדולים.

הגהות הב"ח

- (א) גמ' דאמר שמואל חלה
תרומה בחוצה לארץ:
(ב) רש"י ד"ה חלה
תרומה חלה: (ג) ד"ה אין
מוליכין וכו' וטעמא דכ"ש
דאסרי מפרש בגמרא
ר' אבהו: (ד) שמואל כ"ל:
(ה) ד"ה גלגל וכו'
והי' איתא בירושלמי כ"ל
ומית נמי נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והאמר רב
יהודה אמר רב וכו' דרב
חנן פליג עליה. ע"י צ"ח
דף מו ע"ב חס' ד"ה פרי
נמי:

לעזי רש"י

טורטי"ל. עונה עגולה.

מוסף רש"י

כל מקום שאסרו
הכמים מפני מראית
העין. שלא יחסדו
באסור (שבת טז:) דבר
המותר ואסרו מפני
מראית העין שהרואה
חשוד בדבר עברה (ע"י
יב.) אפילו בחדרי
חדרים אסור. נמחק
שכן אדם רואה אסרו
(שם). שרשון בחמה.
לכנס אבל לא כנגד
העם. שמשויה כעבס
(שבת קסז:).

גלגל עיסה מערב י"ט מפרש ממנה חספה צ"ט. ואע"ג דמן
לקמן (דף לו:) אלו הן משום שבות אין מגביהין תרומות ומעשרות
צ"ט והא נמי כתרומת דגן דמאי שהיה יכול להפרישה מערב י"ט
אפילו הכי מפרש שלא גזרו על תרומת עיסה שהי' מותר לגלגלה
צ"ט ולאפואה כדי לאכול פת חמה:

אין מפרש הימנה. דלא המירו
להפריש חלה אלא בעיסה שנתגלגלה
צ"ט אבל זו היה לו להפריש מערב
י"ט כתרומת דגן ופירות: (ג) חס
[ח]. חלה טורטי"ל. חלה שמרימין מן
העיסה שצחוה לארץ הואיל ואינה
מן התורה דקיימא לן בקדושין (דף
לו:) כל מלואה המלויה בפירות הגדלים
בארץ אינו נוהג אלא בארץ: אונל
והולך. כל הפת ומשייר כדי חלה
ומפרישה בחרונה. אלמא הפרשה
שלא לגזר היא ולא היא הפרשה
והמפריש צ"ט אינו כמתקן דלתסר
כשאר הגזת תרומה דגזר זה
בזמן מפני שגראה כמתקן: מי לא
מודה שמואל אע"פ שאינו צריך
להפרישה שאס קרא עליה שם שחל
עליה שם חלה ואסורה לזרים אלמא
שם תרומה עליה ואינה בכלל אין
מגביהין תרומות ומעשרות צ"ט:
מתני' אין מוליכין אס הסולם.
קס"ד סולם המיוחד לכך ויכיר שהוא
של שובן וטעמא דכ"ש (א) מפרש
בגמרא דאסרי ואע"פ שהוא צא
ליטול גוזלות לשמחת י"ט: מחלון
לחלון. באותו שובן עממו שכן דרך
שובן להיות צו מחילות הרבה קן
לכל זוג חוג ומלון לכל קן וקן:
גמ' הרואה. שהוא מוליכין אומר
להטיח גזרו הוא צריך והי' הוא עושה

מלאכה ביום טוב: לעשות. שהי' טחין גגותיהן בטיט לפי שלא
הי' משופעין אלא עשויין כמין תקרת עליה ומשתמשין בהן לפיכך טחין
אותן ומשפיעין הטיח ללד הכתלים שיצונו מימיו: שובנו מוסיף עליו. שובנו
של סולם מוסיף שהוא ניכר שהוא של שובן: מוסר. שהי' אין
אדם רואה: והאמר רב יהודה אמר רב נ"י. וקשיא דרב אדרב
חנן. ואע"ג דרב אמורא הוא מקשי מיניה מפני שרבן של כל בני
הגולה הי' בדורו חזן משמואל: תנאי היא. איכא תנא דאפי' כותמיה:
כותמיה: שוטחן בחמה. בני גששיו כליו בדרך בני גששים שוטחן
בחמה והן נגבין מאלוהין: אבל לא כנגד העם. שלא יאמרו כעסן
בשבת. אלמא מידי דמשום מראית העין מותר במקום נעו: לימא
רב דאמר כ"ש. לרב חנן קא פריך דאוקי לה דבית הלל ברה"ר אסרי
וצרשות היחיד שרי א"כ לרב חנן רב דאמר כל מקום שאסרו כו'
דאמר כ"ש בבתמ' הא ודאי לא צדיק צ"ה ועבדי כ"ש ועל כרחק
לזית הלל אפי' צרשות הרבים מותר משום דשובנו מוכיח עליו דאי
ברה"ר אסור וצרשות היחיד שרי לא הוה אמר רב להא שמעתא: תנאי
היא. כלומר אמר לך רב חנן ודאי רב סבר דבית הלל אפילו
ברה"ה שרו ופליג עלי ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שוטחן בחמה
לזית ליה דרב וההוא תנא מוקי בית הלל כותמיה דלא המירו אלא
צרשות היחיד ורבי אליעזר ור"ש דסבירא להו כרב מוקמי צריותא
דבית הלל דמתניתין ואפי' ברה"ר דקא סברי שובנו מוכיח עליו וצ"ש
לית להו שובנו מוכיח עליו ואסרי אפי' בחדרי חדרים. י"מ דלרב קא פריך
ואמר לך רב תנאי היא ולא מלתא היא דמאי ברויתיהו דרבי אליעזר
ור' שמעון במקום בית הלל הא צ"ש נמי טובא הו' ואין הלכה כמותן:

מ"מ פריך שפיר כיון דרב גדול היה בדורו וראש ישיבה לישראל חזן משמואל אין סביר * דרב חנן פליג עליה: ור"ב בבית שמאי.
פרש"י ומקשה לרב חנן דמוקי דבית הלל לית להו דרב וצרה"ר דברי הכל אסור ואפילו צ"ה אסרי וצרשות היחיד שרו (ואדרבה)
רב לא יאמר הכי דלא יאמר דלא כהלכתא אלא יאמר דצ"ה שרו אפילו ברה"ר דשובנו מוכיח עליו ודלא כוותן משני תנאי היא כלומר
רב חנן אמר לך אין הכי נמי דרב סבר דבית הלל שרו ברה"ר ופליג עלי ואנא דאמרי כי ההוא תנא דשוטחן לזית ליה דרב וההוא
תנא מוקי לה בית הלל כותמיה דלא המירו אלא צרשות היחיד וי"מ דלרב קא פריך ואמר לך רב תנאי היא דסבירא להו כ"ש ואנא
סבירא לי כהני תנאי ולא נראה דמאי אולמיהו דרבי אליעזר ור"ש לגבי בית הלל הא צ"ש טובא תנאי הו' ואע"פ כן אין הלכה כמותן:
ולא

ביצה פרק ראשון ביצה

מ. גלגל עיסה מערב י"ט מפרש חלה בי"ט. פרש"י דאע"ג דאין

מגביהין תרומות ומעשרות צ"ט והא נמי כתרומת גזרין
דמאי שהוא היה יכול להפריש מע"ט דהא מאתמול התחיל זמנה
להפריש דמן (חלה פ"ג) מאימתי חיוז חלה משגלגל אפילו הכי
מפרישין לה שלא גזרו על תרומת
עיסה שהי' מותר לגלגל צ"ט ולאפואה
כדי לאכול פת חמה ואז מותר
להפריש ממנה חלה כיון שצ"ט נלושה
א"כ לא היה הפרשת חלה בכלל
איסור הגזת תרומה ואפי' כשגלגלה
מצעוד יום ע"ל דלפי הירושלמי
ינחא דקמיירי שלא גמר הלישה
מע"ט ואע"ג דסוף סוף היה יכול
להפריש מצעוד יום משעת גלגול
מכל מקום אחר שנגמרה הלישה צ"ט
הוה ליה כאלו נעשית כל הלישה
צ"ט שגילות שלא להפריש חלה
עד גמר הלישה ולעולם הפרשת
חלה הו' בכלל הגזת תרומה היכא
דהי' לו להפריש מאתמול אבל לא
מאי למימר דלפי מחלוק דין כסוי
משום דגבי כסוי לא ממנע משמחת
י"ט דאין הכסוי מעבד האכילה אבל
הפרשת חלה מעבד אכילה דהי' אינו
דאף מיידי הכא בחוזה לארץ כדאמר
בסמון וא"כ אכול ואחר כך מפרש
דמשעת דליכא מאן דפליג דזה
וצתוספתא פ"י דטעמא דרבה דמיידי
בחוזה לארץ ולא מחזי כמתקן כיון
שגלגלו הכי יוכל לאכול אבל צא"י

מודה רבה ואין נראה דמשמע
בסמון דלא שייך כלל לומר זה הטעם
דקאמר מי לא מודה שמואל שאס
קרא וכו' א"כ כיון דשם חלה עליה
מיחזי כמתקן ומשמע לפי הלשון
דסבירא זו פשוטה ולכן נראה עיקר דכ"י לגיל דאפי' צא"י ממיר
רבה ואנא דשמואל אסר אפי' צח"ל ותדע דהא ודאי הירושלמי
מיידי צא"י ואפילו הכי לא קא אסר אלא היכא דלש אבל ערס
שרי דהיינו גלגל ונראה דהלכה כרבה דהוא צתראה דיוקא גלגל
שלא נגמרה לישתה לגמרי דאי נגמרה לגמרי אפילו רבה מודה
דאין מפרישין אותה צ"ט והי' (י) נמי איתא בירושלמי כל הלש
עיסה מע"ט אין מפרישין חלה צ"ט וקאמר לש אין ערס לא
וה"פ דוקא ל"ט דנגמרה מערב י"ט אין מפרישין אבל ערס לא דלא
נגמרה הלישה מערב י"ט מפרש והכא נמי מיידי בגלגל שהוא
כמו ערס והיכא דשכח ולא הפריש מן הפת מע"ט ק"ל דחלת
חו"ל אכול והולך ואח"כ מפרש וא"כ ישייר מן הפת מכל אחד ואחד
ואוכל השאר ולתמר יפריש חלה וצריך שמהא גדולה כדי שהיה לה
הכירה אחר הפרשה דכתב (בגמרא טו) ראשית דבעינן שהיו צריה
ניכרין והיכא דאפי' עריבה מלאה עיסה מערב י"ט ושכח ולא הפריש
חלה מערב י"ט ישייר פת אחת בצליל כולל עד למחר מפני שגבלין
כאחד אבל צמזות צערד הפסקא אין שכת ולא הפריש צריך לשייר
מכל אחת ואחת מפני שגבולין כל אחת ואחת בפני עצמה ולתמר
יניח כל החמיות בצל אחד ומצרכן לחלה ויפריש מן כולם אחת ומיניה
אס ירצה לעשות דבר קל יעשה מזה אחת ויאפה אותה ויצרפס
ויפריש [מאחת עלן כל האחרות אגב אותה מפני שחיובה צא עכשיו:
אין מוליכין הסולם. תימנה אפי' הכין אותם מאתמול מ"מ אית
צו משום ירדה כדאמרין לקמן (דף כד.) הלז יוני שובן
יווני עליהן חייב וי"ל דמיידי בקטנים שלא פרחו * שובן
והאמר רב יהודה אמר רב. אף על גב דרב היה אמורא

דרב חנן פליג עליה: ור"ב בבית שמאי.
הכל אסור ואפילו צ"ה אסרי וצרשות היחיד שרו (ואדרבה)
דשובנו מוכיח עליו ודלא כוותן משני תנאי היא כלומר
רב חנן אמר לך אין הכי נמי דרב סבר דבית הלל שרו ברה"ר ופליג עלי ואנא דאמרי כי ההוא תנא דשוטחן לזית ליה דרב וההוא
תנא מוקי לה בית הלל כותמיה דלא המירו אלא צרשות היחיד וי"מ דלרב קא פריך ואמר לך רב תנאי היא דסבירא להו כ"ש ואנא
סבירא לי כהני תנאי ולא נראה דמאי אולמיהו דרבי אליעזר ור"ש לגבי בית הלל הא צ"ש טובא תנאי הו' ואע"פ כן אין הלכה כמותן:
ולא

רחצם. ר' אלעזר ור' שמעון אסורין, ורב לדברי אילו קאמר.

עין משפט
נר מצוה

סד א מיי פ"ג מהל'
י"ט הלכה ח סמנ
לאין עה טוש"ע א"ח ס'
תקו ספ"ג:
סד ב מיי פ"ה מהלסות
בכורות הלכה י'
טוש"ע י"ד ס' סג:
סד ג ד מיי פ"ה מהל'
י"ט הלכה ד טוש"ע
א"ח ס' תקו ספ"ג ד:
סד ה ו מיי פ"ב
מהלסות שבת הל' כ
ופ"ה מהלסות י"ט שס
סמנ לאין עה טוש"ע א"ח
ס' שט ספ"ג מה:

רבינו הגנאל

גלגל עיסה מערב י"ט
ממנה חלה
ביו"ט. אבדו דשמואל
אוסר להפריש חלה
ביום טוב מן העיסה
שגלגלה מערב יום טוב,
מאי טעמא שהיה לו
להפריש חלה בעת
שגלגל, כדנתן אובלין
ערי מן העיסה עד
שתגלגל בחטים ותטמטם
בשעורין, גלגלה בחיטין
וטמטמה בשעורין, האוכל
ממנה חייב מיתה, כיון
שנותנת המים מגבהה
חלתה, וכבר אמרו כל
(ש"א) [שאפשר לו
לעשותו מערב י"ט אינו
דוחה את י"ט. ופליגא
עליה שבעתא דשמואל
בריה, דאמר במסכת
בכורות פרק עד כמה
מפריש, ונתן כיון שיש לו
עריין רשות לאכול בלא
הפרשת חלה כאלו לא
נתייב, ומתמיהין מי לא
מודי שמואל שאם הפריש
חלה וקרא עליה שם חלה
קודם שיאכל חלה אסורה
לזרים, וכיון שאילו עשה
כך היתה חלתו חלה,
אפשר לעשותו מערב
י"ט קרינא ביה, ולפיכך
אין מפרישין אותה ביו"ט.
ירושלמי יפתר בעיסה
שטאה שאינו יכול
להפריש חלתה אלא
לבסוף. בית שמאי
אומרים אין מוליכין את
הסולם משובך לשובך
בר', עד וכו' מתירין.
אמר רב חנן מחלוקת
ברה"ר, אבל ברשות
היחיד דברי הכל מותר (א).
ואקשינן לימא רב דאמר
כל מקום שאמרו חכמים
מפני מראית העין אסור,
כיון זה שהרואה אותו
מוליך הסולם ברה"ר,
אומר להטיח גזו הוא
צריך, אפילו בחדר חדרים
ברשות היחיד אסור,
כב"ש אמרה לשמעתי,
דהא ב"ה ברשות הרבים
אסרי אבל ברשות היחיד
שרי, וביט שמאי הוא
דאסרי ברשות היחיד.
ופריקין תנאי היא, כלומר
לא אמר רב על כל
החכמים אלא על אותן
שאוסרין משום (ג) מראית
העין, אמר שאוסרין
אפילו בחדרי חדרים, ועל
זולתם לא אמר, דתנאי
שוטחן בחמה הבגדים
שנושרו, אבל לא כנגד
העם, דאחי למימר היום

(א) דברי רבנו בזה דאמר ואקשינן קאי אליהם ברה"ר דברה"ר דברי רבנן אסור. (ב) פי רבנו הוא הי"מ כנשי' ומוס'.